

Міністерство культури і інформаційної політики України
Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
(назва факультету)

Кафедра живопису
(повна назва кафедри)

Пояснювальна записка

до дипломної роботи бакалавра

на тему :

Виконав: студент 4 курсу

спеціальності 023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»
(шифр і спеціальність)

освітньо-професійна
програма Станковий живопис

Гончарова А.А.
(прізвище та ініціали)

Вінтаєв Ю.М.
(прізвище та ініціали)

Харків – 2025 року

Харківська державна академія дизайну і мистецтв
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет «Образотворче мистецтво»
Кафедра живопису / денна форма навчання

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація»

(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри живопису
 М.М.Ковальова
« травня 2024 року

ЗАВДАННЯ

НА ДИПЛОМНИЙ ПРОЕКТ (РОБОТУ) СТУДЕНТУ

Гончарова А.А.
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) «Тінь що дивиться на мене»

Керівник проекту (роботи) Вінтаєв Ю.М.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від « травня 2024 року №

2. Строк подання студентом проекту (роботи) червня 2024 року

3. Вихідні дані до проекту (роботи): Зібраний підготовчий матеріал під час переддипломної практики

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

- *Обґрунтування актуальності теми;*
- *Збір інформації та систематизація підготовчих матеріалів;*
- *Аналіз аналогів;*
- *Розробка авторської концепції рішення теми;*
- *Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;*
- *Технологічні та живописні засоби виконання оригіналів;*
- *Висновки;*
- *Список літератури;*

- Ілюстративні матеріали.

5. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 17 квітня 2024_

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Затвердження теми дипломної роботи	Травень	
2	Аналіз аналогів	Квітень Травень	
3	Розробка авторської концепції рішення теми	Квітень Травень	
4	Композиційний пошук образотворчих засобів втілення творчого задуму;	Квітень Травень	
5	Затвердження ескізів рішення теми	Травень	
6	Систематизація інформації до пояснювальної записки	Травень	
7	Виконання оригіналів дипломної роботи	Травень Червень	
8	Оформлення пояснювальної записки та дипломної роботи	Червень	
9	Захист дипломної роботи	Червень	

Студент Гончарова А.А.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Керівник проекту (роботи) Вінтаєв Ю.М.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Творча робота «Тінь пам'яті» присвячена глибокому психологічному стану митця, який втратив віру у власний талент і живе спогадами про минуле. У композиції розкривається тема внутрішнього застою, ізоляції та кризи ідентичності. Простір майстерні виступає метафорою пам'яті, де кожен предмет є свідком втраченого натхнення.

У процесі роботи здійснено аналіз художніх аналогів, що стали основою для формування авторського задуму. Композиція вирішена в техніці олійного живопису з використанням підмалювання, лессування, складної палітри та світлотіньової драматургії. Застосовано класичні технологічні прийоми, адаптовані до концепції відображення тиші, відчаю і приглушеної пам'яті. Робота має емоційну глибину, демонструє поєднання технічної майстерності з інтелектуальним змістом і є спробою художньо осмислити той тонкий внутрішній момент, коли тінь минулого стає домінантою в житті творця.

The creative work “Shadow of Memory” explores the deep psychological state of an artist who has lost faith in their own talent and now lives solely within memories of the past. The composition reveals themes of inner stagnation, isolation, and a crisis of identity. The studio space becomes a metaphor for memory, where every object serves as a silent witness to lost inspiration.

The project includes an analysis of artistic analogues (works by E. Hopper, E. Munch, A. Böcklin, J. Beuys, among others), which formed the basis for the author's concept. The composition is executed in oil painting using traditional techniques such as underpainting, glazing, a muted color palette, and dramatic light-shadow contrasts. Classical methods are adapted to express silence, despair, and the faded presence of memory. The work carries emotional depth, combining technical skill with intellectual content, and serves as a visual reflection on the fragile internal moment when the shadow of the past begins to dominate the life of the creator.

ЗМІСТ

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ.....	5
2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ МАТЕРІАЛІВ	7
3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ.....	9
4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ.....	11
5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ.....	13
6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ЖИВОПИСНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ.....	15
7. ВИСНОВКИ.....	16
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	17
8. ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ.....	18

1. ОБҐРУНТУВАННЯ АКТУАЛЬНОСТІ ТЕМИ

Тема «Тінь пам'яті» набуває особливої актуальності в сучасному культурному та соціальному контексті, адже дедалі більше людей — а особливо митців — стикаються з внутрішніми кризами, викликаними втратами, самотністю, розчаруванням у власних силах і непевністю майбутнього. В епоху постійного інформаційного тиску, соціального порівняння, знеособлення індивідуальності та комерціалізації творчості, художник легко втрачає контакт із собою, своєю внутрішньою сутністю, джерелом натхнення.

Образ, представлений у композиції – приглушене світло майстерні, тінь, що ніби простягається зі спогадів на стіну, фігура митця, зануреного у себе – несе в собі багатшарову символіку. Тут тінь – не просто візуальний ефект, а метафора пам'яті, що не відпускає, спогадів, які зупинили час і паралізували дію. Майстерня стає камерою збереження минулого: вона наповнена предметами, що більше не

використовуються, полотнами, які не чекають мазків, аніж поглядів. Рух зупинено. Простір застиг разом із внутрішнім світом митця.

Сутність теми полягає в осмисленні стану художника, який, втративши віру в себе та власний таланти, відмовився від розвитку, сховавшись у спогади про колишнє натхнення, успіх чи щасливі часи. Його реальність — це минуле, і тінь цього минулого поволі закриває йому доступ до світла, яке ще могло би з'явитися попереду. Такий стан — не лише творча апатія, а справжня екзистенційна драма: коли пам'ять перестає бути ресурсом і перетворюється на пастку.

Актуальність цієї теми сьогодні полягає ще й у тому, що багато людей — як митців, так і звичайних глядачів — можуть упізнати в ній себе. Тінь пам'яті супроводжує нас у періоди втрат, вигорання, кризи самоідентичності. У мистецтві ця тема є способом осмислення власного досвіду, способом зцілення, діалогу з собою і спробою знайти опору в тиші.

Звернення до теми «Тінь пам'яті» — це не лише художній акт, а й акт внутрішньої чесності, який дозволяє подивитися в обличчя своєму страху зупинки, спустошення, непотрібності. Це пошук світла в темряві, спроба витягнути себе з застиглому часу і знову зробити перший мазок на чистому полотні життя.

2. ЗБІР ІНФОРМАЦІЇ ТА СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ПІДГОТОВЧИХ

Тема митця, що застряг між минулим і теперішнім, — це не лише художній мотив, а глибоке внутрішнє переживання, яке проходить крізь епохи. Вона розкриває той крихкий момент, коли творча людина втрачає зв'язок із джерелом натхнення і починає жити лише тінню спогадів. У такі миті пам'ять стає не підтримкою, а пасткою: вона зупиняє рух, змушує знову і знову повертатися до втраченого, не даючи сили рухатися вперед.

Вивчаючи художню спадщину, що перегукується з цією темою, легко помітити, як майстерня митця часто перетворюється на сцену внутрішньої драми. У

творах, де простір наповнений мовчазними предметами — покинутими полотнами, зім'ятими аркушами, застиглими фігурами, — створюється враження, що час зупинився. Художник вже не творить, а існує у своєму минулому, немов у затінку власної пам'яті.

Таку атмосферу добре передають роботи Едварда Мунка, де в приглушених кольорах і статичних композиціях відчувається тиша болю та самотності. У пейзажах Каспара Давіда Фрідріха постать художника буквально розчиняється в безмежному просторі — ніби душа шукає відповіді у вічності, та не знаходить. У “Світі Кристини” (Іл.1) Ендрю Ваєта героїня лежить серед безмежного поля, дивлячись у бік дому, до якого не може дістатися. Це зображення втрати і водночас внутрішньої надії, що десь там ще є щось тепле і справжнє.

Зовсім інший підхід, більш експресивний і тривожний, демонструє Френсіс Бекон. У його зображеннях відчувається спотворення реальності, розпад уявлень про себе — ніби художник бореться з власною присутністю у світі. Ці твори формують не лише візуальну основу для розробки власної теми, а й відкривають глибокі психологічні пласти. Вони допомагають побачити, як митці минулого і сучасності говорили про втрату, про зупинку, про пам'ять, що стає тінню — і тим самим стають провідниками у створенні власного художнього висловлювання на тему «Тінь пам'яті».

3. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

Коли митець звертається до теми втрати віри в себе, до болю, що оселився між стінами його майстерні, важливо зрозуміти, що це переживання — не поодиноке. У різні епохи художники поверталися до цього стану — і не просто зображали його, а робили своєю суттю, власною мовою, темою, що проростала крізь їхні твори. Їхнє мистецтво — це не ілюстрація, а відверта розмова з внутрішньою тишею, яка іноді кричить голосніше за будь-який сюжет.

Цей стан особливо яскраво передається у роботах, де звичайний інтер'єр стає сценою глибокої самотності. Наприклад, у картинах Едварда Хоппера, як-от

«Автомат» (Іл. 2) чи «Офіс в маленькому місті» (Іл.3), фігури застигли в тиші, ніби час зупинився. Жінка за столиком у кафе, самотній силует біля вікна — простір навколо говорить більше, ніж персонажі. Тіні, приглушене світло, безмовність жестів — усе це про мить, коли душа живе не в теперішньому, а у вчорашньому дні.

Іноді переживання тіні минулого передається через символічний простір. У «Острові мертвих» (Іл. 4) Арнольда Бекліна. Фігура, що поволі наближається до похмурого острова, ніби входить у пам'ять, яка стала місцем вічного повернення. Скелі, темна вода, мовчазна архітектура — усе промовляє до глядача мовою глибокого спокою, в якому немає надії, лише тиша. Це подорож не вперед, а назад, у простір пам'яті, що ніколи не забуває.

Також натхненням послужила картина Рембрандта ван Рейна «Художник у своїй майстерні» (Іл. 5). Вона є надзвичайно влучним прикладом для порівняння з роботою «Тінь пам'яті», особливо в контексті образу митця та його внутрішнього стану. Простір майстерні стає дзеркалом душевного стану митця: у Рембрандта — приглушеним, тісним і глибоким. Образ митця тут — це не впевнений творець, а людина, що зупинилася перед таємницею створення, вражена близькою ще порожнього

полотна.

Ще один глибокий приклад — автопортрети Люсьєна Фрейда. Без прикрас, без ідеалізації, вони показують змарнілість, старіння, втому. Це не глянцева правда митця, а жорстка спроба прийняти себе в момент, коли творчість вже не енергія, а боротьба за збереження власної сутності. У кожній зморшці — роки праці, сумнівів і втрат.

А в перформансі Йозефа Бойса «Як пояснити картини мертвому зайцю» бачимо вже не образ, а жест. Художник, який говорить до того, хто не відповість, діє у просторі абсолютної ізоляції. Він звертається не стільки до глядача, скільки до втраченого сенсу — до самого мистецтва, що стало фантомом. Цей акт — це не провокація, а глибока сповідь. Пам'ять тут — не просто минуле, а присутність чогось невидимого, що керує дією навіть у тиші.

Усі ці твори допомагають глибше відчувати тему «Тінь пам'яті» — не як образ, а як стан. Це стан зупиненого часу, застиглого простору, погляду, який шукає не майбутнє, а колишнє. Вони стають не просто джерелами натхнення, а точками дотику — доказами того, що навіть у стані втрати, навіть у тіні, можна створити щось справжнє. І саме з цього місця — із тіні пам'яті — може народитися нове розуміння себе як митця.

4. РОЗРОБКА АВТОРСЬКОЇ КОНЦЕПЦІЇ РІШЕННЯ ТЕМИ

Розробляючи концепцію на тему «Тінь пам'яті», я звертаюся до глибоко особистісного, внутрішнього досвіду — стану митця, який утратив віру в себе, свою силу, своє значення. Цей образ не є вигаданим — він впливає з реального, майже тілесного відчуття творчої зупинки, коли минуле переслідує, а теперішнє — втрачає чіткість. Саме тому центральною метафорою стає тінь — тиха, невидима, але всюдисуща. Вона не кричить, не вимагає, але поглинає: простір, настрій, особистість.

Композиційне вирішення ґрунтується на протиставленні світла і тіні, життя і застою. В основі — фігура митця, застиглого в нерухомості, оточеного мовчазними свідками його минулого: старими ескізами, незавершеними полотнами, предметами, що більше не використовуються. Простір майстерні перетворюється на місце пам'яті — майже мавзолей, де кожна річ ніби зупинилася разом з його вірою у себе. Тінь, що падає з вікна або лампи, поділяє композицію навпіл, символізуючи межу між реальністю і внутрішнім світом героя.

Особливу увагу приділено колористиці. Гама приглушена, домінують сірі, коричнево-зелені й синюваті тони, які передають внутрішню втому, тугу, пригніченість. Лише подекуди — залишки «тепліх» кольорів, які символізують колишнє натхнення, спалахи минулого, що все ще живе в пам'яті, але вже не здатне пробудити дію.

У концепції важливо не лише показати стан застою, а й натякнути на те, що тінь — це також форма присутності. Пам'ять, яка здається в'язкою і болісною, може

стати джерелом переосмислення. Тому на краю композиції — натяк на вікно, на світло, яке ще не пробилось крізь морок, але вже існує як можливість.

Ідея полягає в тому, щоб створити візуальний монолог митця із собою: не показати драму очевидно, а дати змогу глядачеві відчувати цей стан — через порожнечу, через напружене мовчання, через композиційну нерівновагу і майже відсутність руху. Так, як це робили інші художники до мене — Хоппер у своїй самотності, Беклін у тиші вічності, Фрейд у втомленій правді автопортретів.

«Тінь пам'яті» — це не тільки про втрату. Це про момент, коли минуле стає таким гучним, що глушить теперішнє. Але саме в цій тиші — шанс почути себе заново. І авторська концепція — це спроба на мить зафіксувати цей перехід, цю межу, з якої може початися новий рух.

5. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПОШУК ОБРАЗОТВОРЧИХ ЗАСОБІВ ВТІЛЕННЯ ТВОРЧОГО ЗАДУМУ

У процесі втілення теми «Тінь пам'яті» особлива увага зосереджується на пошуку таких образотворчих засобів, які здатні не просто зобразити стан митця, а емоційно передати глядачеві глибину внутрішнього зламу, відчуття застою, туги й самотності. Для цього було зроблено декілька ескізів (Іл. 6). Основною метою композиційного рішення є створення простору-психопейзажу — сцени, де зовнішнє оформлення перегукується із внутрішнім станом героя.

Центральною фігурою є митець, застиглий у нерухомій позі, відвернений від глядача або з опущеним поглядом, що посилює відчуття замкненості у власному світі. Його положення в просторі — не в центрі, а трохи зсунуте, щоб композиція залишалась асиметричною, нестійкою — такою, як і його внутрішній стан. Погляд митця спрямований не на щось конкретне, а у порожнечу, що символізує втрату орієнтирів (Іл. 7).

Велике значення має використання тіні як самостійного художнього елементу. Тінь тут не просто фізичне явище, а образ-персонаж, який стає рівноцінним учасником композиції. Вона охоплює значну частину простору, наче витісняючи

світло, і символізує владу пам'яті над теперішнім. Тінь також проектується на обличчя або постать митця, частково приховуючи його, що створює ефект зникнення, розчинення в минулому.

У просторі майстерні предмети відіграють роль «німих свідків» — старі ескізи, гіпсові моделі, палітра з засохлими фарбами, розкидані листи. Їх розташування у композиції не випадкове: вони формують замкнене коло, простір, що не має виходу. Усе це підсилює атмосферу часу, який зупинився.

Колористичне рішення відіграє ключову роль у передачі емоційного фону. Домінують холодні, приглушені кольори — сіро-сині, коричнево-зелені, брудно-фіолетові — що створюють враження віддаленості, спокою, втоми. Лише окремі акценти в теплих охристих або золотистих відтінках — як слабке нагадування про минуле натхнення — залишаються на поверхні, ніби тіні світла з давно минулих часів (Іл. 8).

Ще одним важливим композиційним прийомом є гра з глибиною простору. Візуальна побудова сцени передбачає своєрідну «втягувальну перспективу» — вікно або темний прохід у глибині композиції, який не веде до світла, а, навпаки, ніби зникає у власній тіні. Це поглиблює ефект пастки, в яку потрапив герой.

Усі образотворчі елементи працюють на створення єдиного цілого — сцени, що не просто ілюструє тему, а говорить про неї мовою простору, світла, кольору і мовчання. Такий підхід дозволяє глядачеві не лише побачити образ митця, що втратив себе, а й на мить опинитися поруч із ним, у його тиші, у його пам'яті — в його тіні.

6. ТЕХНОЛОГІЧНІ ТА ЖИВОПИСНІ ЗАСОБИ ВИКОНАННЯ ОРИГІНАЛІВ

У перенесенні концепції «Тінь пам'яті» на полотно основною метою є створення емоційно насиченої, атмосферної композиції, де кожна деталь — від фактури до напівтону — працює на розкриття внутрішнього стану героя. Олійний живопис обраний як основна техніка не випадково: саме цей матеріал дозволяє досягнути глибини, багат шаровості та делікатної гри світла і тіні, що є ключовими для реалізації теми.

Для цієї роботи буде використовуватись льняне полотно середнього зерна, натягнуте на підрамник і заґрунтовано акриловим або напівмасляним ґрунтом світлого нейтрального тону. Після легкого лінійного рисунка вугіллям або розведеною умброю наноситься монохромне підмалювання у холодних сіро-коричневих тонах, яке задає загальну тональність і композиційну структуру.

Далі здійснюється побудова кольору олійними фарбами з використанням приглушених, складних відтінків — індиго, сіро-блакитного, умбри, охри, зеленувато-сірих тонів. Для передачі атмосфери пам'яті та внутрішнього мовчання активно застосовуються різні техніки живопису, що дозволяє створити глибокі тіні та м'які світлові переходи. Фактури комбінуються: фон і предмети навколо написані пастозно, тоді як обличчя й руки — тонко і м'яко, з мінімальною текстурою.

Світло в композиції має драматичну функцію: воно слабе, розсіяне, зосереджене в обмежених зонах, підкреслює ключові деталі та залишає більшу частину сцени в тіні. Завершується робота нанесенням фінішного лаку після повного висихання для захисту поверхні й посилення глибини кольору. Усе це забезпечує виразність, емоційність і цілісність живописного образу.

7. ВИСНОВКИ

Проект «Тінь пам'яті» є глибоким художнім осмисленням внутрішнього стану митця, який переживає кризу творчої ідентичності, втрату віри в себе та болісну прив'язаність до минулого. Актуальність теми полягає в її універсальності та психологічній глибині: вона відображає ситуацію, знайому багатьом творчим людям — момент, коли пам'ять про минуле паралізує теперішнє й перешкоджає розвитку.

Авторська концепція побудована на метафорі тіні як символі застою, відчаю та внутрішньої тиші. Композиційне рішення орієнтується на створення замкнутого простору майстерні, де кожен предмет — носій пам'яті, а фігура художника — відображення внутрішньої ізоляції. Особлива увага приділяється емоційній тиші, світлотіньовій драматургії та образу тіні як повноцінного образотворчого елементу.

Пошук художніх аналогів дав змогу глибше осмислити тему через твори Едварда Хоппера, Арнольда Бекліна, Едварда Мунка, Йозефа Бойса та інших митців, які у своїй творчості порушували подібні теми ізоляції, втрати, самоспоглядання. Їхній досвід допоміг сформувати образну й емоційну мову проєкту.

Реалізація роботи в техніці олійного живопису дозволяє досягти необхідної глибини тону, атмосфери та нюансів. Використання підмалювання, лессування, приглушеної палітри та контрастів світла й тіні сприяє вираженню психологічної напруги й створенню простору, де тиша й спогади стають головними героями.

«Тінь пам'яті» — це не просто композиція на тему втрати. Це спроба на мить зупинити час, зафіксувати той емоційний стан, у якому минуле не відпускає, а теперішнє стає крихким. І водночас — це пошук нової точки відліку, де навіть у тіні залишається надія на повернення до себе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Whitney Museum of American Art. Edward Hopper: Automat (1927) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://whitney.org>
2. Staatliche Museen zu Berlin. Arnold Böcklin: Die Toteninsel [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.smb.museum>
3. Tate Britain. Lucian Freud: Self-Portraits [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tate.org.uk>
4. The Museum of Modern Art (MoMA). Joseph Beuys: How to Explain Pictures to a Dead Hare (1965) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.moma.org>
5. Munchmuseet. Edvard Munch: Death in the Sickroom (1895), Melancholy (1894) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.munchmuseet.no>
6. Staatliche Museen zu Berlin. Caspar David Friedrich: Der Mönch am Meer (1808–1810) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.smb.museum>
7. The Museum of Modern Art (MoMA). Andrew Wyeth: Christina's World (1948) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.moma.org>
8. Tate Modern. Francis Bacon: Studio and Self-Portraits [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tate.org.uk>
9. Gerhard Richter Archiv. Atlas Project [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.gerhard-richter.com>
10. Бараннік В. В. Живопис: технологія, техніка, практика: навчальний посібник. – Харків: ХДАДМ, 2017. – 184 с.
11. Савченко В. А. Композиція в образотворчому мистецтві: навчальний посібник. – Київ: Либідь, 2012. – 256 с.
12. Гудима О. А. Мистецтво: терміни, поняття, імена. – Львів: Афіша, 2006. – 224 с.
13. Романишин М. Й. Основи живопису: навчально-методичний посібник. – Львів: ЛНАМ, 2019. – 140 с.

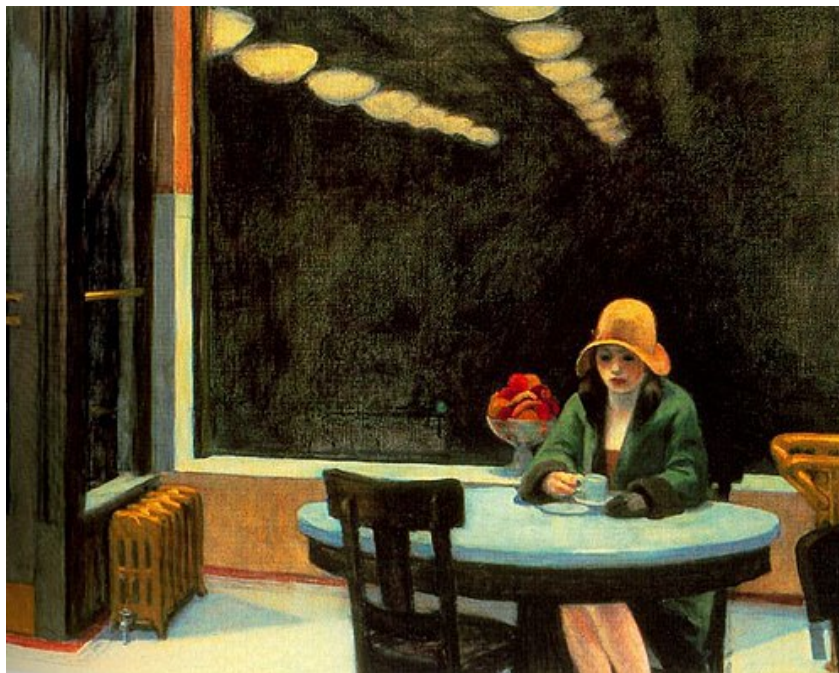
14. Шевчук Г. Г. Психологія творчості та образотворчої діяльності. – Київ: Академія, 2015. – 200 с.
15. Савченко В. А. Композиція в образотворчому мистецтві: навчальний посібник. — К.: Либідь, 2012. — 256 с.
- 16.13. Болотина Л. А. Технологія живопису. Матеріали, техніка, практика. — Х.: ХДАДМ, 2015. — 198 с.
17. Діденко, Ольга. Смерть як образ: від релігійного канону до інтимної метафори. — Харків: Vivat, 2018.
18. Jung, Carl. Man and His Symbols. — London: Dell, 1964.
19. Roland Barthes. Camera Lucida: Reflections on Photography. — London: Hill and Wang, 1980.
20. Кандидов, Станіслав. Трагічне в образотворчому мистецтві: семантика і настрої. — Львів: Мистецтво, 2020.

ІЛЮСТРАТИВНІ МАТЕРІАЛИ

Іл. 1. Ендрю Ваєт “Світ Кристини”

Іл. 2. Едвард Хоппер “Автомат”

Іл. 3. Едвард Хоппер “Офіс в маленькому місті”

Іл. 4. Арнольд Беклін “Острів мертвих”

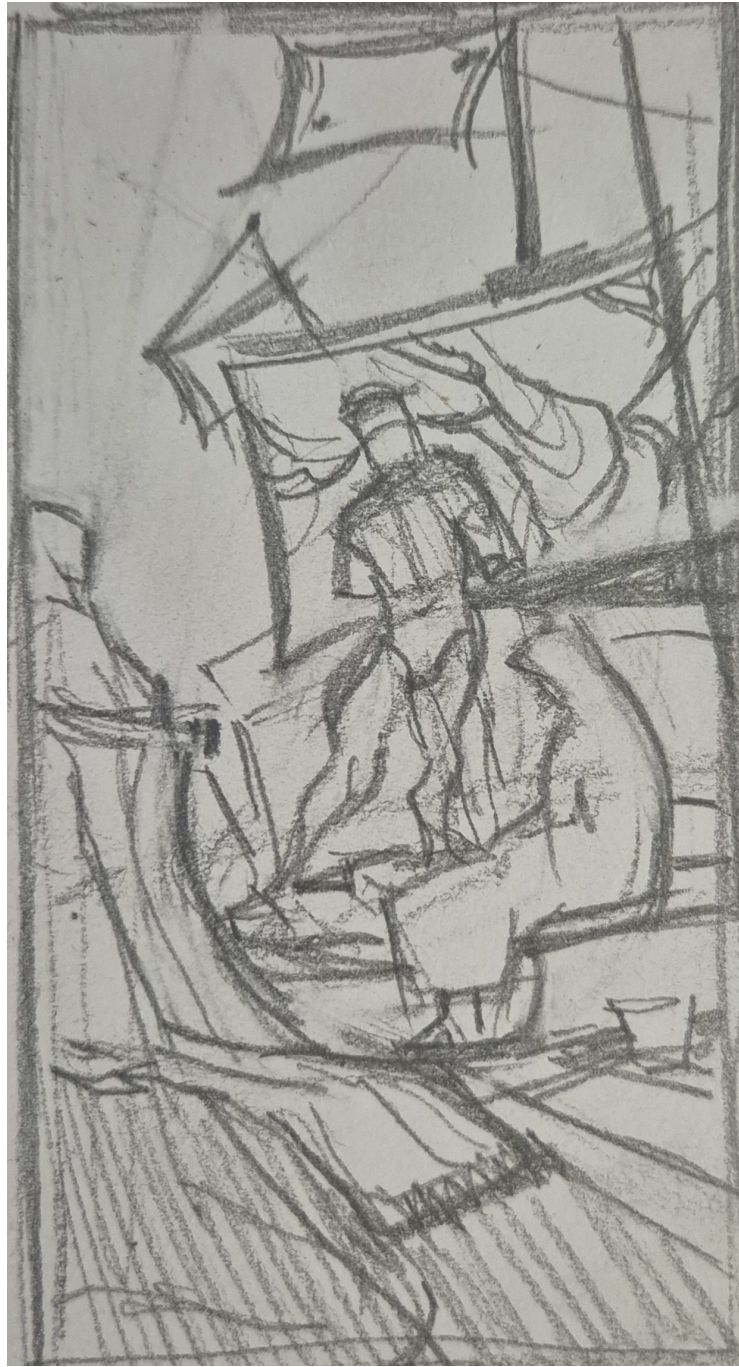

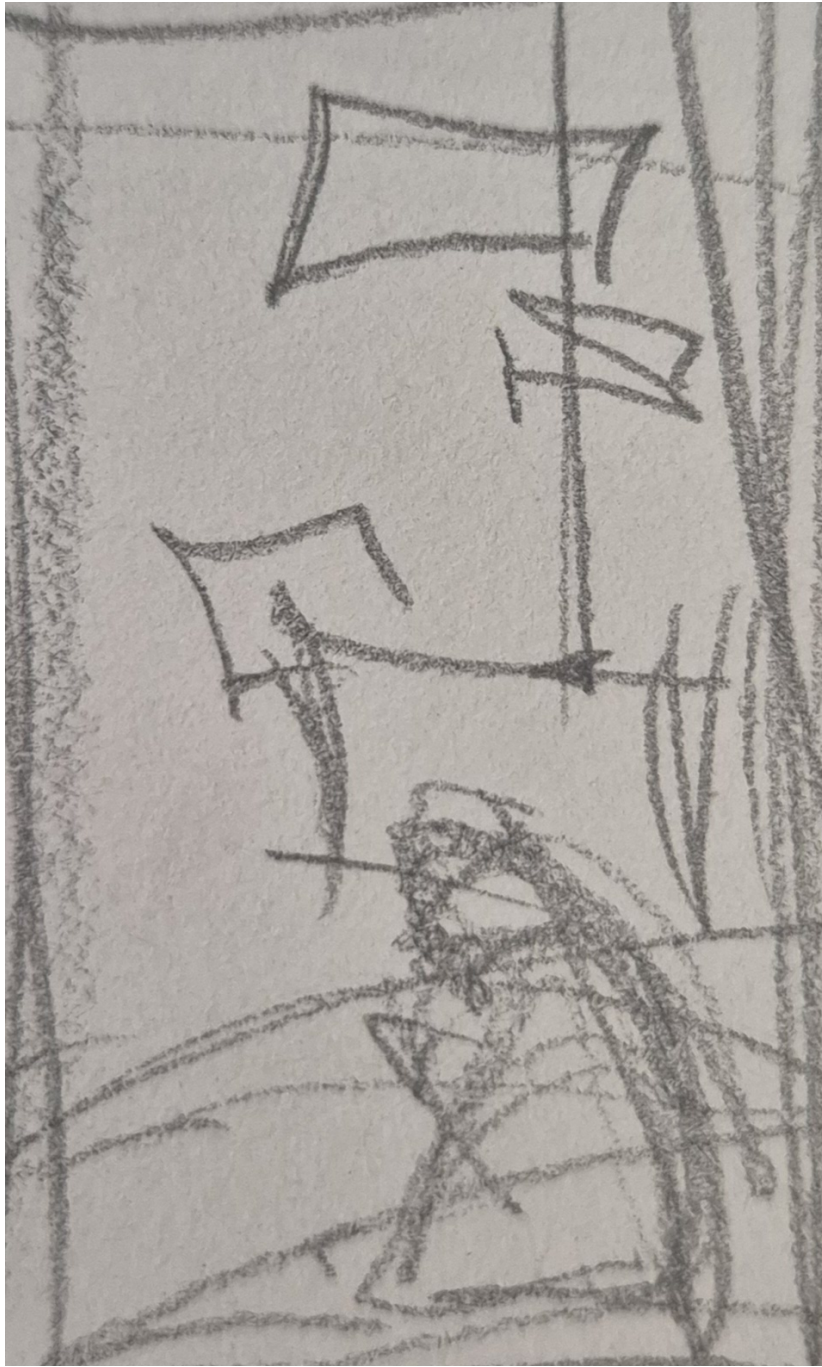
Іл.5. Рембрант Харменс ван Рейн “Художник у своїй майстерні”

Іл. 6. Гончарова Анна. Художні пошукові начерки композиції

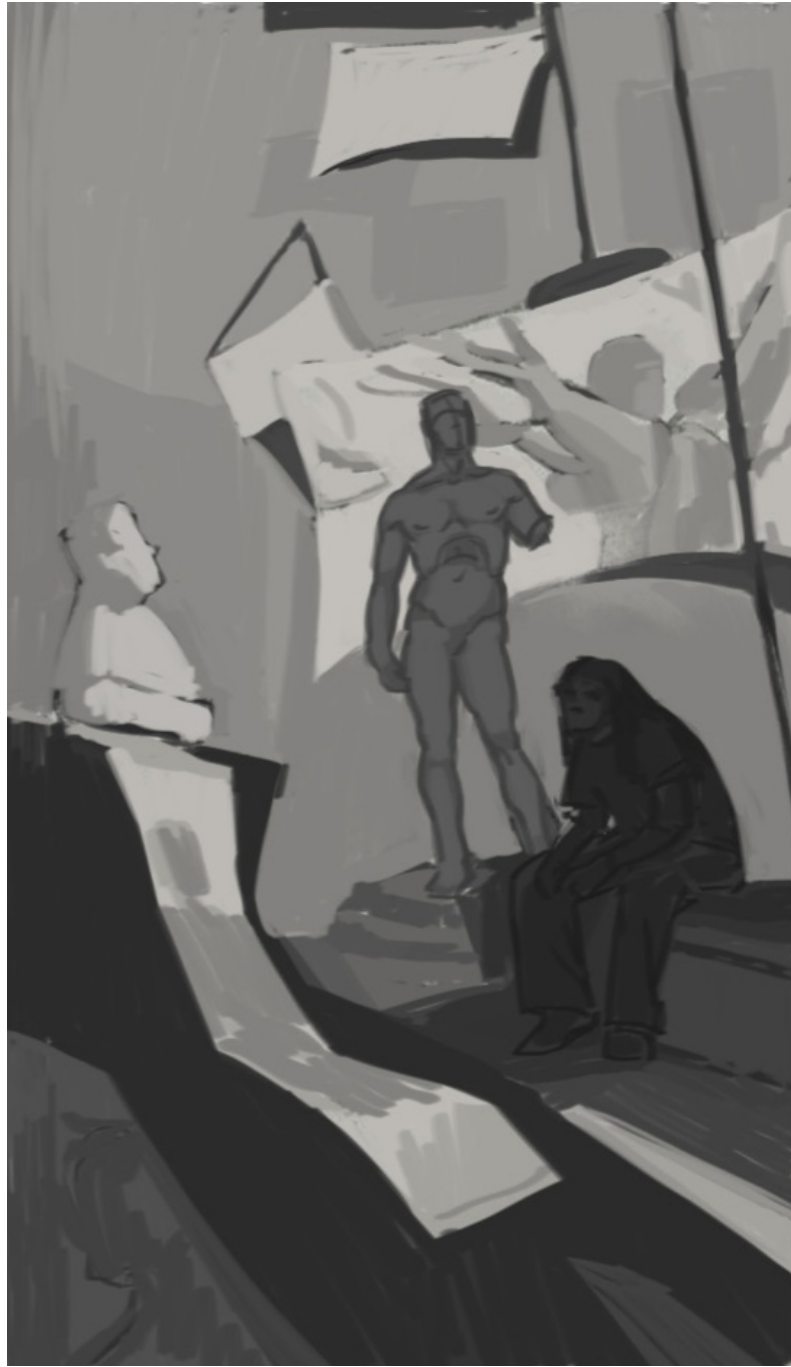

Іл. 7. Гончарова Анна. Пошук тонального та композиційного рішення.

Іл. 8. Гончарова Анна. Рішення в кольорі.

